

גליון

אהלך באמיתך

דברי תורה

שיעורים

שיחות

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

א

יו"ל חג הפסח תשפ"ג

מסן הוצאת ספרי

משיבות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור ע"י

מכון הוצאת ספרי אלעסק

ניסן תשפ"ג

כל הזכויות שמורות ©

Copyright 2023

להשיג/להערות

בבית מדרשינו קהל לב שמח אלעסק 203

Ave F Brooklyn N.Y 11218

להשיג בemail אפשר לשלוח

ל dtalesk@gmail.com

- תובז הגליון -

גליון א' - לקראת חג הפסח תשפ"ג

שיעורי חובת הלבבות

לשון החובת הלבבות, שער הבטחון - הקדמה
לשיעור א' וב'

שיעור א' - יום א' פר' כי תשא (זכור) תשפ"ג

הקדמה ללימוד שער הבטחון / החילוק בין מצות האמונה והבטחון / ע"י בטחון אפשר לעבוד את ה' / אי אפשר להשיג שלווה הנפש כי אם ע"י בטחון / ישוב הדעת לכוונה / הקב"ה עושה הכל / יש מנהיג לבירה / דברי הכנה ליו"ט פורים

שיעור ב' - יום א' פר' ויקרא תשפ"ג

בעל בטחון שמה בחלקו / העסק בעבודת הבטחון הוא כפרה על חטא העגל / והעושר והכבוד מלפניך / עבודת הבטחון במצבים קשים, והשכר הנצחי שמקבלים ע"ז / השגחה עליונה בכל הענינים

דברי תורה

פרשת ויקרא שנת תשפ"ג
בענין עבודת ההכנה לקיום המצוות

שיחות

שיחת הכנה להתחלת הזמן לבחורי חמד

לשון החובת הלבבות

לשיעור א' זב

אמר המחבר: מפני שקדם מאמרנו בחיוב קבלת עבודת האלוקים, ראיתי להביא אחריו מה שהוא צריך יותר מכל הדברים לעובד האלוקים יתברך, והוא הכפחון עליו בכל דבריו, בעבור שיש בו מן התולעיות הגדולות אמר המחבר: מפני שקדם מאמרנו בחיוב קבלת עבודת האלוקים, ראיתי להביא אחריו מה שהוא צריך יותר מכל הדברים לעובד האלוקים יתברך, והוא הכפחון עליו בכל דבריו, בעבור שיש בו מן התולעיות הגדולות

ותועלתיו בו בתורתו, ומהן, מנוחת נפשו וכפחוננו על אלוקיו יתברך, כמו שהעבד חיב לכפוח על אדוניו מפני שאם איננו כופח כאלוקים כופח כזולתו, ומי שבופח כזולת ה', מסיר האלוקים השנחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבפח עליו, ויהי' כמי שנאמר בו (ירמיה ב, יא) כי שתים רעות עשה עמי עזבו מקור מים חיים לחצוב להם בארות נשברים. ואמר (תהילים ק, ב) וימירו את כבודם בתבנית שוד אוכל עשב, ואמר הכתוב (שם, י) ברוך הגבר אשר יכפח בה' והיה ה' מבטחו. ואמר (תהילים מ, ה) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ושמי כזב, ואמר הכתוב (ירמיה יז, ה) ארור הגבר אשר יכפח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו.

ואם יכפח על חכמתו ותחבולותיו וכח גופו והשתדלותו, ייגע לריק, ויחלש כחו, ותקצר תחבולתו מהשיג חפצו, כמו שאמר הכתוב (איוב ה, יג) לכד חכמים בערמם ואמר (קהלת ט, יא) שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים המרויץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם. ואמר (תהילים לד, יא) כפירים רשו ורעבו ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב.

ואם יכפח ברוב עשרו, יוסר ממנו וישאר לזולתו, כמו שאמר הכתוב (איוב כו, יט) עשיר ישכב ולא יאסף עיניו פקח ואיננו, ואמר (משלי כג, ד) אל תיגע להעשיר מבינתך חרל, ואמר (ירמיה יז, יא) בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל. או תמנע ממנו הנאתו בו, כאשר אמר החכם (קהלת ו, ב) ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו. ויהיה אצלו פקדון ששומר אותו מן הפגעים עד שישוב למי שהוא ראוי לו, כמו שאמר (קהלת ב, כו) ולחומא נתן ענין לאסוף ולכנס לתת לטוב לפני האלהים, ואמר (איוב כו, יז) יבין וצדיק ילבש וכסף נקי יחל. אפשר שיחיה הממון סבת רעתו ואכרן נפשו כמו שאמר הכתוב (קהלת ה, יב) יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעליו לרעתו.

חובת הלבבות שער הבטחון

שיעור א' - יום א' פר' כי תשא (זכור) תשפ"ג

בתוכן

הקדמה ללימוד שער הבטחון • החילוק בין מצות האמונה והבטחון • ע"י בטחון אפשר לעבוד את ה' • אי אפשר להשיג שלוות הנפש כי אם ע"י בטחון • ישוב הדעת לבוטח • הקב"ה עושה הכל • יש מנהיג לבירה • דברי הכנה ליו"ט פורים

הקדמה ללימוד שער הבטחון

מן השמים נסתובב הסיבה שנתחיל בלימוד עניני הבטחון בימי הפורים האלו, כי המוסר השכל מיו"ט פורים הוא ג"כ מענין הבטחון. דכתב החתם סופר (תורת משה פר' כי תשא) עה"פ (שמות לג, לד) 'וראית את אחורי לפני לא יראו', דיש כמה וכמה מקריים הנעשים בעולם שבני אדם מתמיהין עליהם למה עשה השי"ת ככה, אבל לאחר רבות הזמן אנו רואים ומבינים למפרע שהכל היה למען התכלית שיעשה אח"כ, וכל המקרים הללו לא היו אלא הכנה להדבר הגדול שהוצטרך להיות אחר כך. וכמו שהיה בהגס דפורים, שכמה פרטי הסיפור לא היו מובנים לבני אדם בשעת מעשה, לדוגמא מה שערך אחרושו סעודה למשך של מאה ושמונים יום, שהוא ששה חדשים - חצי שנה, זהו שגוען עצום אשר אין לה שכל כלל. ובאמצע הסעודה נכנסה בו שגוען אחרת שרוצה להביא ושותי ולהראות את יפיה לפני כל הקהל, והיות שלא ציינת לדבריו הרגה מיד, ובשעת מעשה לא היו מבינים זאת כלל. וכן לקיחת אסתר המלכה אל בית המלכות. אבל אח"כ נתגלה שהכל היה הכנה להצלת ישראל מגזירת

המן. וזהו לימוד עצום לכל בר ישראל, שבכל מקרה הנעשה בעולם אי אפשר להבין תכליתו, רק מאמינים כי בלי ספק לא דבר ריק הוא, רק ממנו טעם הדבר כמוס ונעלם, וזה האמונה טובה גדולה הוא לנו, כי מקבלים שכר על האמונה. וזה וראית את אחרי, שלאחר שנעשה תכלית הדבר הוברר הדבר למפרע כל מה שהיה, אבל לפני לא יראו, כי לא ישיגו תכליתו קודם לכן. עכת"ד.

זהו הקדמה נחוצה ללימוד שער הבטחון, כי עבודת הבטחון הוא שמוטל עלינו לחיות עם זאת האמונה שכל מה שנעשה בעולם הוא בהשגחה עליונה, ולמען טובתינו, והגם שאין אנו מבינים הכל בשעת מעשה, ומשך ימי חיי האדם הרי הוא תמה על כמה מקרים שנעשים עמו, וחושב שהם לדעתו ח"ו, אבל האמת לאמיתו הוא שלכל מקרה יש חשבון ותכלית משמי מעל. אבל באמת יש הרבה פעמים שלאחר זמן זוכים לה' וראית את אחרי', והקב"ה מגלה להאדם אח"כ שכל המקרים שבשעה מעשה לא היו נראים אצלו שהוא לטובתו, היו באמת למען התכלית והטובה שנעשה אח"כ. אבל העיקר הוא שיאמין האדם באמת שהכל הוא

הקדוש ברוך הוא הכל לטובה. עכ"ל הגמרא. (פירוש"י, בת בדברא. ולן בשדה: הוה בהדיה תרנגולא. להקיצו משטתו: הכל לטובה. אילו היה טר דלוק היה הגייס רואה אותו, ואילו היה החמור טוער או התרנגול קורא, היה הגייס בא ושבה אותו. עכ"ל).

והקשה שם המהרש"א דלמה לא הביא הגמרא עובדא דנחום איש גם זו שהיה ג"כ רגיל על לשונו לומר בכל עת 'גם זו לטובה', ועיי"ש מה שמתרץ עפ"י דרכו. והתולדות יעקב יוסף מתרץ ע"ז, דהנה הגמרא הביאה מעשה זו דרבי עקיבא על המשנה המבאר הדין דכשם שמברך על הטובה כך מברך על הרעה, וזה יש ללמוד ממעשה דרבי עקיבא שהוא היה בדרגא זו שהאמין בכל מה שקרה אליו שבדאי יש בזה תכלית, והיה אומר כסדר כל מה דעביד רחמנא לטב, וגם שקרה אליו מקרה רעה היה אומר שבדאי אלוקים חשבה לטובה. ודבר זה לא היה אפשר ללמוד ממעשה דנחום, כי נחום איש גם זו היה בדרגא גבוה מאוד, כי לא רק האמין שבכל מקרה יש תכלית לטובה, אלא היה חי עם השתוות בכל קורות ימי חייו, וכשקרה אליו דבר רע היה אומר גם זו לטובה, ולא חשבה לדבר רע כלל, ולכן הביא הגמרא מרבי עקיבא שהיה אומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וזה שעל האדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה. אבל האדם שהוא בדרגת נחום איש גם זו אינו שייך אצלו לברך על הרעה, כי אין לו רע כלל.

ע"י בטחון אפשר לעבוד את ה'

ועכשיו נבוא לדברי המחבר ז"ל, ונשלב הביאור עם דבריו הקדושים.

טרם שמתחיל החובת הלבבות לבאר מצות הבטחון, מבאר למה הסמיך דבריו הללו סמוך לשער עבודת האלוקים הקודמת לשער הבטחון.

ממנו ית', וכמו שייסד לנו הרמב"ן ז"ל (בפי' עה"ת ס"פ בא), שתכלית כמה מצוות ה' הוא להחדיד לבבות בני ישראל את יסודות האמונה, ורק אחרי שנאמינים בה' ובהשגחתו ניתן לבוא למצות הבטחון, וכמו שנבאר.

החילוק בין מצות האמונה והבטחון

והנה במצות הבטחון נתפרדו הראשונים לטעמיהם בביאור המצוה, אבל כדי להקל על הלומד ננקוט דרך אחד משך כל דברינו. והוא, שמצות האמונה - הקודמת למצות הבטחון, הוא שעל האדם להאמין שכל מה שקורה ונעשה בעולם הוא מהשי"ת בעצמו, וכל מה שעשה ועושה ויעשה אינו אלא לטובה, וממנו לא תצא הרעות, כי כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. ואח"כ בא מצות הבטחון והוא שהאדם בוטח בה' בכל עניניו, ובכן אינו דואג על שום דבר הקורה אצלו, והגם שהמקרים נראים אליו שאינם לטובתו, כי בטוח בה' שכולן שוין לטובה, וממילא יש לו חיים של מנוחה ושלווה כי הוא בוטח בה' שהוא יספיק את כל צרכיו לטובה.

ובזה ביאר בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פר' יחי, ד"ה ועיר"ל ונבאר ש"ס) על דברי הגמרא (ברכות ס:) המבארת את דברי המשנה (שם נד.) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה'. ד'תנא משמ"י דרבי עקיבא, לעולם יהא אדם רגיל לומר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ומספר הגמרא 'כי הא דרבי עקיבא דהוה קאזיל באורחא מטא להאיא מתא בעא אושפיזא לא יחיבי ליה, אמר כל מה דעביד רחמנא לטב. אזל ובת בדברא והוה בהדיה תרנגולא וחמרא ושרגא, אתא זיקא כבייה לשרגא, אתא שוטרא אכליה לתרנגולא, אתא אריה אכליה לחמרא, אמר כל מה דעביד רחמנא לטב. אתא גייסא אמר להו לאו אמרי לכו כל מה דעביד

רך בשנים, בן טו"ב שנים, היה אז שני שבועות לפני שנפטר אביו הרה"ק בעל קדושת יו"ט זי"ע לעולמו, וכבר היה אז אביו חולה, וקודם הליכתו לחופתו קרא לו אביו ואמר לו דברי הדרכה, זה היה תו"ד: "יהודי אחד בא אל הרה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע ושאלתו בפיו מה יעשה לפרנס את עצמו ואת בני ביתו, אם יהא מלמד תינוקות, או יהא סופר, או יבטח בה' ולא יעשה כלום לפרנסתו, והשי"ת בודאי יעזור לו באיזה אופן. ענה לו הדברי חיים: "דו גאלגאן איינער, אז מען איז א מלמד אדער א סופר דארף מען זיך שוין נישט פארלאזן אויפן אייבערשטען?!". וכדברי החובת הלבבות באמצע השער, דסכום הפרנסה קצובה לו לאדם כמה ישתכר, ולא מעלה ולא מוריד את ההשתדלות שהוא עושה, וההשתדלות אינו אלא גזירה מן השמים מפני חטא אדם הראשון, ויתבאר עוד להלן בע"ה.

ובזה סיים הקדושת יו"ט את דבריו לבטח החתן - הנה כתיב (ישעי' ד, ו) וסוכה תהיה לצל יומם, והקשה בגמ' (סוכה ב:) דהול"ל וחופה תהיה לצל יומם, והדמיון של החופה לסוכה הוא, להורות לחתן שנכנס לחופתו והולך לבנות ביתו החדש, שעליו לידע שהוא כמו הסוכה, שהסוכה בונים בחוץ תחת כיפת השמים, להורות שיושבים בצל דמחימתא ורק הקב"ה סוכך עליו, כמו כן כשאתה הולך תחת חופתך עליך לידע שלא תישען לא עלי ולא על חותנתך כי אין אנו יכולים לעזור לך בכלום, אלא ככל מחסורך תשים כחונך בהשי"ת, ואז תצליח". כי זהו עיקר גדול בכל עניני האדם, ועי"ז זוכה האדם להגיע לשלום הנפש, ויש לו הרחבת הדעת לעבוד את ה', ואפשר לשום לבו בצרכי הבית, לבחון הילדים על לימודי השבוע, ולערוך סעודות שבת ויו"ט ולהחדיר בליבות צאצאיו יסודות באמונה ובבטחון בהשי"ת, ולהשקיע זמן בעבודת התפילה מבלי שיצטרך לרוץ על המחיה

וזל"ק: אמר המחבר: מפני שקדם מאמרינו בחיוב קבלת עבודת האלוקים, ראיתי להביא אחריו מה שהוא צריך יותר מכל הדברים לעובד האלוקים יתברך, והוא הבטחון עליו בכל דבריו, בעבור שיש בו מן התולעיות הגדולות הן בענין להשיג שלימות התורה, והן בענין העולם להשגת אושר ושמחה בעולם הזה.

והיינו שכדי להיות עובד ה' צריכין להיות בעל ביטחון, אבל אם האדם אינו בטוח בהשי"ת כראוי אין לו דעת לעבוד את ה'. וגם אין צריכין לעוררו ע"י הצרה, דהרי ממילא בוטח בה' בכל דרכיו, כידוע דברי הרה"ק השר שלום מבעלזא זי"ע על הד' צריכין להודות כשניצולים מן הצרה, הנמנה בפסוקי הודו (תהילים פרק קו) שאומרים בכל ערש"ק, שהחובה עליהם להודות לה' 'וירא בצר להם וממצוקותיהם יושיעם, וידו לה' חסדו ונפלאותיו לבני אדם'. ובאותו פרק מסיק דוד המלך ואומר 'מי חכם וישמר אלה, ויתבוננו חסדי ה'', והיינו שהאדם החכם מתבונן עצמו בחסדי השי"ת טרם שבא אליו הצרה, ובזה אינו צריך להגיע למצבים הללו כדי להכיר בחסדי ה', דהרי הכיר בחסדי השי"ת קודם לכן.

אי אפשר להשיג שלווה הנפש כי אם ע"י בטחון

סיפר הגה"צ אבד"ק פריימאן זי"ע, שקודם נישואי אחד מצאצאיו נכנס אל היכל קדשו של הרה"ק מסאטמאר זי"ע לקבל ברכת קדשו לקראת הנישואין, והיה אז ביום ד' פרשת משפטים תשכ"ח לפני השבת משפטים הידוע שנחלה הרה"ק מסאטמאר עם מחלת הסטראוק"ל"ע, וביקש מהרבי שיאמר לבטח דברי הדרכה לקראת נישואיו הממשמש ובא. סיפר הרבי שבעת נישואיו בהיותו

האמת הוא שלא ישיג מזה שום תועלת, כי השפע קצובה לו ממילא ואינו תלוי בהשתדלותו כלל, וגם מה שרואה חבירו עושה תחבולות שונות להשיג פרנסתו ומצליח בדרכיו, אינו קושיא כלל כי לכל דבר יש חשבון מדויק מן השמים, אבל האמת הוא שאין שום אדם משיג משהו יותר מפני תחבולותיו.

הקב"ה עושה הכל

זול"ק: מפני שאם איננו בוטח באלוקים בוטח בזולתו, ומי שבוטח בזולת ה', או בבני אדם, או בעושרו, או בחכמתו וכחו, וכדומה. וכלשון הכתוב (דברים ה, יז - יח) ואמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, וזכרת את ה' אלוךך וכו'. כי טבע האדם הוא לבטוח את עצמו באיזה דבר, ולכן מתחיל לבטוח עצמו על כחות ויכולת עצמו. מסיר האלוקים השגחתו מעליו ומניח אותו ביד מי שבטח עליו, ויהי' כמי שנאמר בו (ירמיה ב, יג) כי שתיים רעות עשה עמי אותי עזבו מקור מים חיים להצוב להם בארות בארות נשברים. ואמר (תהילים ק, ב) וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב, ואמר הכתוב (שם ז) ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. ואמר (תהילים מ, ה) אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו ולא פנה אל רהבים ושטי כזב, כונת הכתוב על האנשים בעלי גאווה, שנבאו נביאת שקר בימי ירמיה. ואמר הכתוב (ירמיה י, ה) ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו.

ונביא לזה דוגמא הקרוב אצלינו, כי כשאחד חולה והולכים אצל הרופא לרפאותו, אחר איזה זמן מתחיל האדם לבטוח עצמו ביכולת הרופא, כי חושב שלמעשה הרופא הוא הנותן לו התרופות, והוא משגיח עליו בכל עת. אבל על האדם להאמין שאינו כן, כי אין הרופא יכול לעשות כלום מבלי

והכלכלה, כי בוטח בה' שהכל הוא ממנו ואין שום נפ"מ כמה ישקיע מכוחותיו כלל.

ישוב הדעת לבטוח

זול"ק: ותועלתו בו בתורתו, ואחת מהן, מנוחת נפשו ובטחונו על אלוקיו יתברך, כמו שהעבד חייב לבטוח על אדוניו אז יש לו מנוחת הנפש מהדאגות, והוא יכול להתמסר לעבודת ה'.

כי כל עוד שהאדם מלא דאגות אינו שייך במציאות שיכול לעבוד את ה' כראוי, שהרי מלא כל מיני דאגות וצעד. עוד יותר מזה נתמלא צעד כשרואה חבירו שכל חייו הולכים לו בנקל בלי שום עגמת נפש - עכ"פ למדרא עיניו, וחושב בנפשו, למה צריך אני לטרוח על כל צעד ושעל, וכל פרוטה ופרוטה הולך אצלי בכבידות, ומאי בינינו, ולמה נגזר כזאת עלי דוקא. אבל אם יש לו לאדם בטחון אמיתי בה' יכול ליישב דעתו, כי מאמין בה' שהכל הוא מאיתו עם חשבון מדויק, ובאמת הכל הוא לטובתו.

ולכן אינו להוט אחר ההשתדלות, דהרי יש לו בטחון בהשגחתו הפרטית של השי"ת. וכמו שמשלו ע"ז הבעלי המוסר משל, לאדם אחד שהיה לו מסחר ממכירת יי"ש, והיה לו חבית אחת ששם היה משים היי"ש שלו, ומזה היה לו חמשה צינורות שממנו היה ממלא הכדים למכירה, בא אליו טיפש אחד ואמר לו הרי יש לי עצה נפלאה שעל ידה תוכל להשתכר מזה הרבה יותר, והוא שתפתח עוד חמשה צינורות ומזה תוכל למלאות הרבה יותר... והרי כל אחד מבין שזהו טפשות גדול, שהרי בזה שיפתח עוד מקום לשאוב ממנו היי"ש לא יתוסף לו שום יי"ש לחביתו, ורק כשיבשל עוד יי"ש ממש. ולזה דומה ממש אותו האדם שמוסיף בהשתדלותו וחושב שבזה ידחוב לו שעתו, אבל

שנפסק בשו"ע שצריכין לכוון בקריאת שמע ואם לא כיון בפסוק ראשון לא יצא, נפסק ג"כ שצריכין לכוון בשארומים 'פותח את ידך' להשפעה בעניני גשמייות, ואם לא כיון לא יצא. כי עבודת האמונה והבטחון בעניני פרנסה ובכל עניני האדם, הוא חובה על האדם כמו הענינים הרוחניים ועבודת ה'.

ואם יבטח האדם באלוקיו שיפרנס אותו, בודאי יכין לו מזונתו בלי שום מחסור, וזה אפשר ללמוד ממעשה דנח דאיחא במדרש על הכתוב (בראשית ח, כג) וישאר אך נח, שהאריה נשך אותו על שלא הכין לו מזונתו בזמנו, וביארו המפרשים שהצדק היה עם הארי על שהשיך את נח, דהיות שכל פרנסת הבעלי חיים היו תלויים ביד נח, והם בטחו בו כיון שלא היה מקום שביעה באופן אחר, ע"כ היה מוטל עליו האחריות לפרנס אותם בזמנם מבלי שום אמתלא כלל, וכש"כ אנהנו בני אדם שתלויים אנו בידו של הקב"ה הכל יכול, שבדאי יפרנס אותנו בכל עת ובכל שעה, אם נבטח בו באמת.

פעם בא אל האבן עזרא זי"ע חוקר אחד שלא היה מאמין ב"ג יקירי אמונת רח"ל, וכתב לו איזה חרוזין, באמצע הוצטרך לצאת לחוץ ולא הספיק לסיים את החרוזין, הלך האבן עזרא וסיים את החרוזין עד סופו, וכשחזר החוקר ראה שנשתיים החרוזין, אמר לו האבן עזרא שזה נעשה ממילא, כי בשיצא לחוץ נשפך הדיו על הנייר וכך נצטרפו האותיות ונעשה ממנו חרוזין הללו מאליהם, אמר לו החוקר הרי אי אפשר שדיו יכתוב מאליו, ובודאי כתבת את הדברים הללו. אמר לו האבן עזרא השמע לאוזן מה שאתה מוציא מפך, הרי מה דיו אינו יכול לכתוב איזה אותיות קטנות כל שכן העולם ומלואו שהוא מלאה עם פרטים ע"ג פרטים הנעשים בכל רגע קטן, והכל מתקיים באופן נפלא מאוד, בודאי אי אפשר לומר שנעשים מאליהם, ומוכרח מזה האמונה הטהורה שהקב"ה בכבודו ובעצמו הוא

עזר השי"ת, ואינו כי אם אחיזת העינים, אבל האמת הוא דרך הקב"ה בכבודו ובעצמו ובכחו הגדול של תפילות ישראל מעיקמא דליבא יתפא החולה.

יש מנהיג לכירה

וזל"ק: ואם יבטח על הכמתו ותחבולותיו וכה גופו והשתדלותו, ייגע לריק, ויחלש כחו, ותקצר תחבולתו מהשיג הפצו, כמו שאמר הכתוב (איוב ה, יג) לכד חכמים בערמם כי אותם האנשים שאינם בוטחים בה' כי אם בחכמתם, ה' מכשיל אותם על ידי ערמתם עצמה, ואמר (קהלת ט, יא) שבתו וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם. ועל הבוטחים בה' אמר (תהילים לד, יא) כפירים רשו ורעבו ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב.

עבודה זו לעסוק בעניני בטחון הוא עבודת האדם כל ימי חייו על הארץ, ולא יחשוב האדם שהרי צריך אני לעסוק בתורה ובתפילה ואין לי פנאי לעסוק בעבודת הבטחון. כי באמת הכל אחד, וזה בלא זה אינו כלום, וכמו שצריכין להתמיד בתורה יומם ולילה, כן על האדם לחזור כסדר על עניני אמונה ובטחון בה', ומזה ומזה אל תנח ידך. וכמו שנסוּפּר על תלמידי הרה"ק מסטרעליסק זי"ע שאחר פטירתו הלכו לבקש לעצמן מנהיג ורבי חדש, והלכו להרה"ק מרוזין זי"ע, וכשנכנסו אצלו עם פיתקא לא כתבו בו כי אם עניני רוחניות ועבודת השי"ת, וזה היה מפני שהיה רגילים כך מקודם, כי רבם הרה"ק מסטרעליסק לא פעל בעדם רק עניני רוחניות, ובקש מהשי"ת שלא יהי' לתלמידיו עשירות, ובכן כשבאו אל הרה"ק מרוזין לא ביקשו ממנו כלל על ענינים גשמיים. אבל תמה עליהם הרה"ק מרוזין, באומרו אליהם, למה אין אתם מבקשים על פרנסה וענינים גשמיים, הרי כמו

בפיהם כיצד פעל איש שפל כזה ישועה בעבורם, סיפר להם הבעש"ט שאותו האיש היה עושה גדול ובעל עבירה. פעם הלך בדרכו לעשות איזה עבירה רח"ל ושמע קול צעקה בעיר, הלך ומצא משפחה אחת שמונחים בבור בבית הפריץ, משום שלא היה להם לשלם המשכורת בעבור הקרעטשמע שלהם, מיד נטל כל ממונו שהיה תחת ידו והלך להפריץ ופדה אותם. באותו שעה נעשה רעש גדול בשמים, שעזב את העבירה והלך לעשות מצוה גדולה כזה של פדיון שבויים, ויצא הפסק מבית דין של מעלה שיתנו כח לזה האיש שכל מה היוצא מפיו יעשה, וכל מה שיאמר יתקיים כמאמרו ויפעול כל מה שרוצה, אבל היות אי אפשר ליתן כח זה לאיש פשוט, והרי יוכל להשתמש בכח זה במקום שאין בו צורך, על כן נגזר עליו שיהי' שיכור כל ימי חייו, ובכן לא יהי' לו דעת לפעול כלום, אבל מי שיבקש ממנו ברכה יוכל לפעול בעבורו ישועה מיד, על כן צויתי לכם לבקש ממנו ברכה.

שמנהיג את כל העולם, והוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים.

שמעתי מדודי ב"ק אדמו"ר ר' שמעלקא לייפער מחוסט זצ"ל שאמר אצל דרשה אחד, שפעם נסע על אם הדרך עם טעקסי, והיה לו ויכוח עם המנהיג בעניני אמונה, והוא לא רצה להאמין בהשגחת והנהגת הבורא עפ"ל. באמצע הדרך כשהיו על איזה הר גבוה אמר לו דודי שיעצור את הרכב לאיזה דקות, וכשנעצר אמר לו אמור להרכב שיתחיל לנסוע הלאה, אמר לו המנהיג הרי אם לא אנהיג את הרכב הרי הוא לא יעשה כלום מאיליו. אמר לו דודי הרי יש לך ללמוד מזה ק"ו, מה רכב קטן כזה אי אפשר לו לעשות שום פעולה מאיליו בלתי הנהגת המנהיג, עאכ"כ הבריאה הגדולה של השי"ת אי אפשר שיעשה כלום מאיליו, ועל כרחק דייש מנהיג לכיירה.

ואמר החי' הרי"ם שכמו כן ביום הפורים יש כח לכל יהודי לפעול כל מיני ישועות, שיום זה גדול מאוד, וכל איש ישראל יכול לפעול כל מה שרוצה, והיות שאי אפשר להיות כך, דהרי כל אחד יפעול מה שירצה, על כן המצוה עלינו לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, ועי"ז לא יהי' לנו שכל לפעול כלום, אבל מי שיש לו שכל והולך ומבקש מהשי"ת מעומק לבבו, יכול לפעול כל טוב וכל מה שמבקש יתנו לו. וכן איתא בספח"ק שם משמואל על הכתוב ובבוקר אמור למלך, כי ביום הפורים אפשר לומר להקב"ה מה שרוצים ופועלים הכל, והיינו שגם אין מן הצורך לבקש ולהתחנן לפני המקום, אלא אפשר לומר ולצוות ולפעול באופן זה כל משאלות לבבו לטובה. השי"ת יעזור שנזכה לפעול כל השפעות טובות, לנו ולכל ישראל אמן.

דברי הכנה ליו"ט פורים

ובסיום דברינו נאמר נקודה אחת מקדושת יום הפורים הממשמש ובא, דאיתא בספר שפתי צדיק בשם זקנו הרה"ק בעל חי' הרי"ם זי"ע, שסיפר שפעם היה צרה גדולה בימי הבעל"ש שם טוב הק"ז זי"ע, ואמר הבעש"ט שילכו לאיזה יהודי הדר באיזה עיירה קטנה והוא יפעול הישועה בעבורם, הלכו התלמידים לאותו העיר ומצאו שהמדובר מאיש פשוט מאוד והוא שיכור גדול, ואי אפשר לדבר עמו שום דבר חוץ משיכרות, הלכו אליו התלמידים ולא היו יכולים לדבר עמו כלום מחמת שכרותו. התיישבו התלמידים שילכו אליו מיד כשנתעורר משינתו וידברו עמו לפני שהולך לשתות, וכך הוה, ופעלו ישועה. נכנסו אל הבעש"ט ושאלתם

שיעור ב' - יום א' פר' ויקרא תשפ"ג

בתוכן:

בעל בטחון שמח בחלקו / העסק בעבודת הבטחון הוא כפרה על חטא העגל / והעושר והכבוד מלפניך / עבודת הבטחון במצבים קשים, והשכר הנצחי שמקבלים ע"ז / השגחה עליונה בכל הענינים

בעל בטחון שמח בחלקו

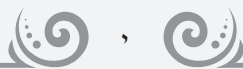
הנה נתבאר בדברי המחבר למה הסמיך שער הבטחון סמוך לשער עבודת אלוקים, הטעם הראשון היה דבר פשוט וקרוב אל השכל, שהאדם שיש לו בטחון יש לו דעת לעבוד את ה', דהרי בטוח בה' בכל עניניו ובכן אין לו שום דאגות מעניני העולם. וכאן ממשיך לבאר החסרונות מאדם כזה שאין לו בטחון בה'.

וז"ל"ק: **ואם יבטח על חכמתו ותחבולותיו וכה גופו והשתדלותו, ייגע לריק, ויחלש כחו, ותקצר תחבולתו מהשיג הפצו, כמו שאמר הכתוב** (איוב ה, יג) **לכד חכמים בערמם כי אותם האנשים שאינם בוטחים בה' כי אם בחכמתם, ה' מכשיל אותם על ידי ערמתם עצמה, כי חושבים שמעשה ידיהם גרם הצלחתם, ואמר** (קהלת ט, יא) **שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם. ועל הבוטחים בה' אמר** (תהילים לד, יא) **כפירים רשו ורעבו ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב.**

ובענין זה מיתאמרא משמ' דהרה"ק ר' מיכלע מולאטשוב זי"ע לפרש הכתוב בתהילים (שם, א) שמתחיל 'ראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו', ולכאורה יש לתמוה דהאם כנים הדברים

שאינו חסר להם כלום, הרי הרבה פעמים הם חסרים מכל עניני העולם הזה, וחיים חיי עניות ודחוקות, וא"כ מה זה שאמר הכתוב 'כי אין מחסור ליראיו', כאומר שיש להם כל מה שצריכין, ובמצאיאות רואים שאיני כן. ואמר לפרש, דודאי חסר להם הרבה דברים, אבל כל דברים הללו אינם כי אם מבחינת "אין", דברים שאינם שווים אצלם לכולם, ורק דברים כאלו חסר להם, ודברים הללו לא נחשב אצלם חסרון כלל. ובזה ביאר כונת הכתוב כי "אין" מחסור ליראיו, דמה שחסר להם אינו כי אם מהבלי העולם הזה שהם בגדו "אין", וממילא שמחים הם בחלקם. אבל 'כפירים רשו ורעבו', שהרשעים רעבים גם צמאים, שהבלים האלו נוגעים בנפשם, ואין מסתפקין במה שיש להם.

והענין הוא שיש חילוק רב בין עני ועשיר בענין זה, שהעושר הכי גדול בעולם לעולם לא ישבע כסף, ואינו מרגיש לעולם שום סיפוק הנפש מכל רכושו. לעומת זה העניים ואביונים מסתובבים עם שמחת החיים וסיפוק הנפש כאילו אינו חסר להם כלום. וטעם הדברים הוא שהעושר מרגיש בנפשו תמיד כאילו כל העולם חייב לו, ולכן לא יגיע די סיפוק לעולם, אבל העני אין לו הרגשה זו, דהרי אין לו כלום, וממילא ישמח על כל פרוטה שמגיע לו כמוצא שלל רב. ולדוגמא אפשר לראות בכל יום כיצד שהמשולחים מקבצים נדבות בביהמ"ד, והגם שאיני אלא פרוטה אחר פרוטה, ואינו ממלא את צרכיהם באמת, מכ"מ רואים על

והעושר והכבוד מלפניך

זל"ק: **ואם יבטח ברוב עשרו, יוסר ממנו וישאר לזולתו, כמו שאמר הכתוב (איוב כו, יט) עשיר ישכב ולא יאסף עיניו פקח ואיננו, והיינו שלפעמים יש אדם שעולה על משכבו כשהוא עשיר, וכשפוקח את עיניו בבוקר נוכח לדעת שבו כלילה אבד כל עשרו.**

ובזמנינו אלה קרה כדבר הזה, שביום אחד נודע לרבים שאחד מהבע"ק המפורסמים בעירינו, שרבים הכניסו שם כל רכושם, יסגר בימים אחרים, ואי אפשר לקבל מהם החובות. והיה ממש כדברי החבות הלבבות כאן, שאנשים שהיו להם רכוש גדול לא ידעו אם אבדו כל ממונם ברגע זו, וזהו שכתב כאן שאי אפשר לבטוח ברב עושרו, כי אינו בטוח בהם כלל, שהקב"ה יכול להעבירו ממנו ולמוסרו לאחרים בהרף עין.

זל"ק: **ואמר (משלי כד, ד) אל תיגע להעשיר מבינתך חדל, כונת הכתוב לומר להאדם, חדול מלהעסיק מחשבותיך כיצד להשיג עושר, שהרי אין העושר דבר יציב וקיים, ואמר (שם, ה) התעייף עיניך בו ואיננו, כי בתוך כדי הרף עלול הוא להשגט מבין ידיך. ואמר (ירמיה יז, יא) בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל. או תמנע ממנו הנאתו בו, כאשר אמר החכם (קהלת ב, ב) ולא ישליטנו האלהים לאכל ממנו. ויהיה אצלו פקדון ששומר אותו מן הפגעים עד שישוב למי שהוא ראוי לו, כמו שאמר (קהלת ב, כו) ולחוטא נתן ענין לאסוף ולכנוס לתת לטוב לפני האלהים, ואמר (איוב כו, יז) יכין וצדיק ילבש וכסף נקי יחל. אפשר שיהיה הממון סבת רעתו ואבדון נפשו והיינו שיתכן שהממון יהי' הגורם לרעתו ואבדון נפשו, כמו שאמר הכתוב (קהלת ה, יב) יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעליו לרעתו.**

פניהם שמחה עצומה מכל סכום קטן שמיגיע להם לקבץ, ומסתפקים בזה.

העסק בעבודת הבטחון הוא כפרה על חטא העגל

בפרשת ויקהל שקראנו אתמול מצינו כיצד שמשוה רבינו ביקש מהש"ת שיכפר את בני ישראל על החטא העגל, ועד היום הזה מוטל עלינו לחקן חטא גדול הזה. והתיקון שאפשר לנו לעשות על חטא זה בזמנינו אלה, הוא העסק בעניני האמונה והבטחון, והיינו שיקבע האדם האמונה והבטחון בלבו באמת כיתד שלא תימוט, וכמו שנבאר. דהנה יש מרחק רב בין האיש שיודע מאמונה ובטחון, להאיש שחי באמת עם אמונה ובטחון בכל קודרות ימי חייו. דהאדם שאין לו אמונה כי אם בבחינת ידיעה, יש לו באיזה בחינה עגל בלבו, כי כל עוד שהכל הולך לו בנחת ובשלוה שפיר הוא אומר כי מה' הכל, אבל בשעה שעוברים עליו גל של צרות בין בעניני פרנסה, ובין בעניני רפואה, או שאר מצבים לא טובים, נכנס במצב של כהלה לחפש לעצמו ישועה וחלילה שזכח מהש"י, וזהו דוגמת החטא העגל בזמנינו. והתיקון על זה הוא שיחדיר האדם בלבו באמת שאין עוד מלבדו, ומבלעדי הש"ת אין עזרה וישועה, וכשמיגיע לו מצב קשה אינו בהול, ועדיין בטוח בהש"י שיעזור לו, כי מאמין שמה' יצא הדבר, ובדאי הוא לטובתו. וראשית העבודה בזה הוא, שיקבע האדם בלבו שלא כל העולם חייב לו, 'עם קומט זך אים נישט אלעס', וכשיחי' עם הנחה זו לא יהא שבור ורצון מכל דבר קטן הקורה לו, אלא יסתפק במה שיש לו, והוא שמח בחלקו. וממילא יקל עליו העבודה להיות בעל בטחון, כי ידע שהטוב והרע באים שניהם בשוה מהקב"ה.

שנה אחת מהמשכורת שלך, והיינו שבעשרה שנים הבאים לא תוצטרך לשלם המשכורת נגד ה' מכות שהכה אותך השוטר. וכששמע המאשקע דברים הללו התחיל לבכות, שאל לו הפריץ לבכי מה זו עושה, הרי בשורה טובה בשרתי לך שאין אתה צריך לשלם משכורת לעשרה שנים. אמר המאשקע שאם הייתי יודע מה שאקבל תמורת הכאות הנוראות שקיבלתי, הייתי מקבל כל החמשים הכאות בשמחה רבה.

בזה הסביר החפץ חיים ז"ל את הנמשל שבשיבוא האדם כשיבוא לעולם האמת אחרי מותו, ויראה השכר הנצחי שיקבל תמורת כל צער ועגמת נפש שהיה לו בעולם הזה, יתחרט מאוד, ויאמר אילו הייתי יודע הייתי מקבלם בשמחה ובלב שלם, ולא הייתי בוכה על כל צער קטן שהיה לי שיסור אותו הקב"ה ממני, אלא אדרבה הייתי מקבלן בשמחה ובטוב לבב, שהרי עכשיו נתגלה לי רב הטוב שמקבלים על כל צער ויסורים שעוברים בעולם הזה. והגם שקשה מאוד לקבל טובות כאלו שאינן נראות לעיניים מיד, וע"ז מבקשים בכל יום 'הראנו ה' חסדך', שנזכה לראות בעינינו את חסדי הש"י, אבל צריכין עכ"פ לידע כשמגיע לו מצב כזה שהכל הם לטובתו האמיתי, ויחזק עצמו לקבלו בשמחה ובאהבה, ועי"ז יזכה לקבל בעבורם שכר נצחי אשר עין לא ראתה, ולכן לא יהי' שום סיבה לדרוש את דמם, שהרי הטובות לא אקבל אלא בשבילכם.

ידוע מה שסיפר הרה"ק מצאנז"ע על הגראף פאטאצקי, שבשעה שהולכו אותו לשדיפה, אמרו לו חבריו הרי עכשיו כשתגיע לעולם העליון תקום בנו מהתם על מעשינו הרעים, ואיך נמצא ידינו ורגלינו מעומק הדין העומדת לבורא עלינו, אמר להם הגראף פאטאצקי אני לא אנקום בכם כלל. ואסביר לכם דברים בטעם, שבקטנותי כשהייתי בבית אבי הגראף, היה פעם כשהייתי משחק עם

היוצא מכל זה שאי אפשר להיות לאדם מנוחת הנפש מהדאגות, אלא אם הוא בוטח בה'.

עבודת הבטחון כמצבים קשים, והשכר הנצחי שמקבלים ע"ז

וסיבת הדבר שקשה כל כך לבני אדם לבטוח בה' במצבים כאלו, דהאדם רוצה לראות הפועל יוצא מיד, ואינו מוכן להמתין ולראות ישועת ה', וממילא בשעות אלו כאשר היה נראה כאילו אבדו הכל, היה קשה להם להאמין ולבטוח בה' באמת, דהרי א"כ אמאי איני רואה זאת מיד, וסובר שמן הדין אם אני בטוח בה' היה צריך הקב"ה לעשות בעבורי מיד נס נגלה, וכשלמראה עיניו אינו כן הרי הוא מתרשל מן האמונה והבטחון. אבל על האדם לידע שצריכין להמתין במתינות ולראות האיך הקב"ה מסבב את הסיבות על צד היותר טוב, ולא לאבד הבטחון אם המצב נראה לא טוב.

ואם היה האדם חי עם בטחון כראוי, לא היה מאבד בטחונו בה' במצבים לא טובים. ומשל נפלא המשיל לזה החפץ חיים זי"ע, שבאיזה כפר היה מאשקע שהיה שוכר את הארענד"ע מהפריץ, פעם אחת הוצטרך הפריץ לנסוע לעיר אחרת, והעמיד תחתיו אדם אחר שיעמוד בראש לתבוע המשכורת מידי חודש בחודש. ביני לביני לא היה להמאשקע לשלם המשכורת, נטלו השוטר ממלא מקומו של הפריץ, ואמר לו שתמורת המשכורת יתנו לו חמשים הכאות, מכות רצח, ואח"כ ימחלו לו חובי. וכך התחילו להכות אותו, והוא צוח מאוד מחמת היסורים וביקש בבכיות נוראות שיפסקו מלהכות אותו, ואחר עשרה הכאות אמר השוטר למנוע ממנו שבט הרשע, ומחל לו החוב. כשחזר הפריץ מדרכו ושמע את אשר נעשה, שהכו להמאשקע שלו עשרה הכאות נוראות, קרא להמאשקע ואמר לו שתמורת כל מכה שקבלת, אני מוחל בעבורך

זכות זה אלא לחבויך ומה"ת שמותר לך ליטול ממנו הזכות. הלך להתייעץ עם מורה הוראה, ואמר לו שאינו רוצה לאסור דבר זה, שהרי כל העולם נוהגים לעשות כן, אבל לאמיתו של דבר אומר לך, שאם קצוב מן השמים בעבורך בתי עינים חדשים תקבלו באופן אחר, ביושר ובדין. וכן עשה, חזר לאותו החנות ואמר שהוא מוותר על הזכות כיון שאינו ביושר. ובהליכתו לדרכו נכנס לחנות אחרת המוכרת בתי עינים, מיד קרא לו אחד מן הפועלים שם שיש להם בעבורו בתי עינים חדשים, שבשנה הקודמת כשקנית הבתי עינים שלך היה קריאת חזרה על כל הבתי עינים של אותה מהדורא, והם נתנו לכל הקונים זכות לקבל בתי עינים חדשים בחינם. וזהו מעשה נפלא, אבל דברים כזה מתרחש אצל כל אר"א מאתנו בכל יום ויום, וצריכין לפקוח העינים העיורות ולראות את טוב ה'. וגם צריכין לבטוח בה' שישבב הטוב בעבורינו, כשאינן אנו רואים מיד את הטוב שבו, כי באמת יש השגחה עליונה על פרט ופרט.

עב"פ עלינו להיות בעל בטחון בכל עניינינו, וע"י בטחון אפשר לחיות במנוחה מהדאגות. וכמו שרואים אצל בני אדם שעומדים בתקופת נישואי צאצאיהם, שכולם מודים שמאת ה' היתה זאת שנוכל להמציא די מחסורנו לגדל ההוצאות שיש בעת נישואי הצאצאים, אבל מי שאינו בעל בטחון מסתובב כל השעה מלא דאגות ואין לו דעת כלל, לעומת זה הבעל בטחון יש לו מנוחה ושלחה, ומודה לה' בכל עת ובכל שעה, ו'הבוטח בה' חסד יסובבנו'.

הילדים בשוק והדרך היה אז בימים ההם לעשות ציורים עם עפר, וזה היה משחק הילדים, נטל ילד אחד את כל העפר שעמלתי לקבץ ולצייר והפחיו לאויר, מיד הלכתי לאבי ובכיתי לפניו שיהרוג חבר זה שציער אותי. התחיל אבי לצחק ואמר לי כשתגדל תבין שאינו כלום, ואינו אלא עפרא בעלמא. כמו כן עכשיו, הרי בודאי ציערתם אותי עד דכדוכה של נפש, אבל כשאגיע לעולם האמת, תתגלה לי שהכל היה לטובתי בעלמא, ואקבל ע"ז שכר טוב השמור לצדיקים שמתים על קידוש שמו ית'.

השגחה עליונה בכל העינים

ולסיום הדברים נספר עובדא נוראה שהיה בזמנינו אלה, המורה באצבע על השגחת השי"ת בכל פרט ופרט. שיהודי אחד בארץ ישראל סיפר, שיש לו איזה אינשורנ"ס שמשלם מידי חודש בחדשו, ובסוף השנה הם נותנים לכל מי ששילם מידי חודש בזמנו זכות לקנות בתי עינים חדשים, באותה שנה קראו לו הקאמפעיני ואמרו לו שאי אפשר לקבל בשנה זו זכות זה. אבל הוא רצה לקנות בתי עינים חדשים, מצא חבר שלו ואמר לו שהוא קיבל זכות זה בשנה זו, אבל אין לו צורך בזה עכשיו ע"כ הוא מסכים למוסרו אליו. וכך הוה, ונכנס לחנות אחת ומסר שמו של חבירו, אבל הם הכירו בו שיש כאן איזה תחבולה שלא כדיו, ע"כ אמרו לו שילך להתייעץ למורה הוראה אם אין זה נחשב לגזל, שהרי הקאמפעיני של האינשורנס לא הרשו

דברי תורה אצל סעודה שלישית

פרשת ויקרא תשפ"ג לפ"ק

בספח"ק משנה למדך להרה"ק ר' אלעזר מריישיא ז"ע כתב על מה שאמר המן לפרעה לקטרג על ישראל שהם עסוקים בכל יום עם שה"י ופה"י (שנת היום, פסח היום). שבאמת הוא שבח גדול לישראל, שבסדר הם עסוקים עם המצוות, ומיום א' נשבע מתחילין הם להכין לקראת השנת הבא, ובכל השנה עסוקים הם בהכנה דרצה לקראת היו"ט פסח, ומיד צמואליו היו"ט שצעות כבר מתחילין לקצור הטחים שצביל המנות של השנה הבאה, וכבר אופים המנות בתחילת השנה, ובכל השנה עוסקים בהכנה דרצה לקראת קיום המצוות.

וע"י שהאדם עושה איזה מההכנה להמנוח יש לו פתחון פה להשיב להמקטרג, כי ע"י ההכנה מורה שעושה המנוח עם לב שלם, כי העצירות שהאדם עושה לא נעשה עם הכנה דרצה כמו המצוות, וממילא ע"כ שעושה המנוח עם התלהבות ורעותא דליבא, ורצונו האמיתי הוא עשיית המצוות ולא העצירות. כזה ביאר בספח"ק ריח דודאים (מגילה ע"ו). להרה"ק בע"ל בני ישיבבר ז"ע, על הגמרא (ס"ט): הכין לו, תנא לו הכין. 'דשמעתי בשם מו"ה לוי יצחק מבארדיטשוב ז"וק"ל לדייק מדכתיב הכין (וראה לומר למה לא כתיב עשה) משמע היה מן האורך להעשות הדבר בהכנה, כעין מנוח שמן

בענין עבודת ההכנה לקיום המצוות

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוה"ל מועד לאמר. פירש"י: לכל הדברות ולכל אמירות ולכל צוויים קדמה קריאה לשון חבה, והוא לשון שמלאכי השרת משתמשין בו, שנאמר (ישעיהו א. ג.) וקרא זה אל זה ואמר. ע"כ. ולכאורה יש להצין למה נקטה התורה כאן לרמוז דבר זה, ולא בשום שאר מן הדברות, והרי בכל הדברות היה כן כדברי רש"י כאן.

והנה ידוע מספרי קודש גדול מעלת ההכנה לדבר מנוח, ושלא לקיים שום מנוח מבלי הכנה נכונה בלב וצנפס, כי ההכנה להמנוח גדול יותר מן המנוח עצמה, באיזה צחינה. בספח"ק חידושי הרי"ם כתב (פר' בהעלותך) שאפשר ללמוד דבר זה ממה שהדלקת המנוחה בכל יום לא היה צריך להיות ע"י כהן דוקא, אבל הטבת והכנת המנוחה הוצטרך להיות ע"י כהן דוקא, ומוזה רואים גדול מעלת ההכנה שהוא גדול מן המנוח עצמו. וכן אימתא בספח"ק בת עין (פר' בהעלותך ד"ה דבר אל הכהן) וז"ל: וזאת ההכנה יקרה וחביבה היא מאד לפני המקום ברוך הוא, שעל ידי אמצעות ההכנה ממשיד אור הקדשה מאור אין סוף ברוך הוא ע"י מעשה המצוות ומעשים טובים, ונתקרב למקור הקדושה.

הנורח לעשותה זהכנה, משא"כ עזירה נעשית פתאומית, תנא 'לו הכין', ומנזה קעציד, ע"כ נעשית זהכנה. עכ"ד. ורזונו לומר מן השמים ידעו שהוא לנורח מנזה וסיצב השי"ת שיהיה נעשית זהכנה'.

ובספה"ק שפת אמת (פר' האזינו ד"ה) ציאר צ' טעמים למה גדלה כל כך מעלת ההכנה להמנזה, עד כדי כך שצאיזה צחינה גדלה מעלתה יותר מן המנזה עצמה. הא' בי עשיות המצודה הוא רק ל'שעה וההכנה הוא ל'עולם, וע"ז נאמר (דברים ז, יג) ושמתם ועשיתם, וכפי מה שהאדם שומר עצמו תמיד כדי שיהיה מוכן לקיים מצות השי"ת, כי צודאי כל היגיעה לשמור מהצלי עולם נרין להיות כדי להיות מוכן לקיים מצות השי"ת, וכפי הטורה יוכל לקיים המנזה. והשנית מצאר, בי מי יובל ל'קיים המצודה כמשפטה עם כל פרטיה ודקדוקיה, אבל הרצון והכנה להמצודה הוא לעשותו ברצונו ית' ולזאת ההכנה והשמחה לבוא להמצודה חשוב מאוד כנ"ל. ויש לדון ק"ו ממה שאמרו ז"ל 'הרהורי עזירה קשים מעזירה', כל שכן מדה טובה, הרהורי מצודה שאדם מהרהר ומשתוקק לקיים פקודת השי"ת טובים מהמצודה ושומרים האדם, ועי"ז אין עושים עוונות כנ"ל.

עובדא ידענא מהרה"ק ממשורטקוב זי"ע, שפעם צצת שונה כשתתאספו ציצור גדול לחסות צללו דמיהמנותא, לא רזה ליכנס לערוך שלחנו הטורור אלל שלש סעודות, וכאשר נכנסו אליו המקורבים לשאלו צפיו למה אינו צא כשכל הציבור שצאו מרחוק ומקרוצ לחסות צלל הקודש צצת הגדול הזה ממתינים

עליו צצית המדרש. אמר להם דכשהתחיל להתכוון עם הכנה דרצה לקראת הסעודה השלישית ראה שהשמים נתקשרו צעצעים ועוד מעט יתחיל הגשם לירד, ולכן הפסיק מלעשות ההכנה לקראת השל"ם, והגם שלמעשה לא ירד הגשם, מכ"מ היה חקר מההכנה דרצה שצריך הוא לעשות, ע"כ אי אפשר לי לצוא לערוך שולחני צרבים.

ואמר להם עוד - אציא לכם ראי" מן הכתוב שההכנה נמוך כל כך, דהנה כתיב (שמו"ה ב, ה) וידר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר. ולכאורה תצת לאמר מיותר. אלא הכונה הוא, שכל הדברים האלה המצוירים בכל הכתובים מהתחלת פר' צראשית עד מתן תורה, הכל היו הכנה "לאמר" את העשרת הדברים האלה. ומזה ראי" שגם הקצ"ה עשה הכנה דרצה לקראת מתן תורה, כי קבלת התורה אינו שייך צמציאות מצלי הכנה נכונה.

ובמצות הקרנות מצינו ג"כ שהתורה השיס דגוש מיוחד על עבודת ההכנה, דמדיני הקרבן לבקר הזהמה ד' ימים אס אין זה מוס. ואפשר לצאר הענין עד"ו, דהנה צעלס ענין הצאת הקרנות על החטא ציאר הרמז"ן (ויקרא ה, ע): ויותר ראו לשמוע הטעם שאומרים צהס, כי צצבור שמעשי צני אדם נגמרים צמחצה וצצבור וצמעשה, לזה השס כי כאשר יחטא יציא קרבן יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויחודה צפיו כנגד הצבור, וישרוף צאש הקרב והכליות כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל מלאכתו, ויזרוק הדם על המוצנע כנגד דמו צנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו בל אלה כי חטא לאלוקיו בגופו ונפשו, וראוי לו להשתפך דמו

וכן צתרגוס יהונתן צפרשת המן על הכתוב 'והכינו', שלשון קריאה הוא לשון הכנה והזמנה. וזה אפשר לצאר שהקצ"ה אמר למשה רבינו שיתכונן לקראת הליוי שרואה לזותו, וזה יהי לימוד לדורות עולם לכל איש ישראל שצריכין לעשות הכנה והזמנה עם חיבה ימירה קודם בצ' הדברות, היינו כשבאים לדבר דיבורים שצ' תורה, וצ' בצ' האמירות, הכוונה צ' האמירות שצ' תפילה, וצ' בצ' צוויים, הכוונה צ' בצ' מצות השי"ת. שהקצ"ה מקבל תענוג נפלא מעבודת הכנה שהאדם מכין את לבו קודם שצא לקיים חיזה מצוה, או לפני שהולך להתפלל לפני ה', או ללמוד צתורת ה'. והוא לשון שמלאכי השרת משתמשין צו שגם הם מתכוננים עם הכנה גדולה קודם שצאים לומר שירה לפני השי"ת. ומרמז ענין זה כאן דייקא, כיון שעבודת הקרבנות הוא ההכנה כזכר לעיל.

והגוגע לעניינינו כשעומדים ימים אחדים קודם חג הפסח, שצו זוכים לקיים כמה מצוות לאורייתא, וכמה מצוות דרבנן, וקודם לזה צריכין לעשות הכנה דרבה, ללמוד דיני המצוות, ולימוד צעניני המצוות צספרי קודש מתלמידי הצעש"ט ז"ע, וממילא אפשר לקיים המצוות כראוי וכיאות, ואפשר להרגיש תענוג רוחני בקיום המצוות שאי אפשר לתאר ולשער. והשי"ת יעזור שצזכות זה נזכה להגאולה שלימה, וכמאמרם ז"ל צניסן נגאלו וצניסן עתידין ליגאל, צמהרה צימינו אמנ.

וישרף גופו לצוי חסד השם שצקח מומנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהיה דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות להחיות צהן מורי תורה שיתפללו עליו. וקרצן התמיד צעצור שלא ינללו הרצים מתטוא תמיד, ואלה הדצים מתקצלים מושכים את הלצ כדצרי אגדה'. עכל"ק.

היוצא לנו מדצריו הקדושים, שציקר תכלית הקרבן הוא הכנת הלצ שהאדם מכין את עצמו צתשובה, וחושצ שמעשים אלו היה צריכין לעשות עמו. ולכן צריכין לצקר הקרבן ד' ימים, שהכוונה על האדם צעצמו, שיכין לבו ויצקר את נפשו אס יש לו שמן הטטוא ח"ו, כי הקרבן צא לעורר את האדם לתשובה ולתיקון המעשים.

ובסידור השל"ה (צרכת קרי"ש) מצאר דהמלאכים הקדושים זוכים לומר שירה להשי"ת פעם אחת צימי חייהם, אצל לקראת אמירת השירה הם מתכוננים צהכנה דרבה, ומציא מספר ציקובי יהודה (פר' וישלח) שטובלים מאה פעמים צנהרות של אש קודם שצאים לומר שירה לפני מלך הכצוד צרוך הוא וצרוך שמו.

ובזה נצוא לצאר הענין, דהנה הלשון "קריאה" מורה על ענין הכנה והזמנה, וכלשון התרגום עה"פ (אסתר ה, יב) וגם למחר אני קרוא לה עם המלך: "אנא מוזמן לותה".

שיחת קודש

חלק מדרשה פתיחת הזמן קיץ תשפ"ב לפ"ק

לבחורי חמד
במסגרת חבורת ישמח לב לבחורי קהילתנו

ברוכים הבאים בשם השם

הנה מתכוננים עכשיו לקראת הזמן החדש הממשמש ובא בימים אחדים, וכל בחור רוצה כמוכן להצליח משך הזמן בכל הענינים, ודבר זה בעצמו שבאים לשמוע הדרכות והתעוררות ודברי חיזוק על הענינים הצריכין חיזוק, זה בעצמו מסייע שנוכה להצליח משך הזמן.

מיתאמרא משמ"י דהאדמו"ר מגור בעל **האמרי אמת** זצ"ל, על הגמ' שמבאה, דכשישראל באו לעלות לרגל הרימו את הלחם הפנים וקאמרו להם ראו חיבתכם לפני המקום. והיינו דהיות שהלחם הפנים נשארה חמה משך כל השבוע, מזה רואים גודל חיבתו של הקב"ה לעמו משראל. ולכאורה יש להבין למה נקטו דייקא נס זו שידעו מזה החיבה מהשי"ת להכלל ישראל, הא היי בבית המקדש עוד הרבה ניסים אין מספר, וא"כ למה נקט נס זה דייקא שילמדו כלל ישראל מוסר השכל מזה. ואמר האדמו"ר מגור זי"ע לבאה, דהנה כשבאו ישראל לעלות הרגל בבית המקדש במקום שיש התגלות הש"י, ובוודאי נכנס שם בלבות התעוררות וחמימות (ווארימקייט) דקדושה, ממילא קודם שנסעו לביתם הרימו הלחם הפנים שנשאר חם לאחר כל השבוע, לרמז להם שישתדלו להחזיק את החמימות וההתלהבות זו אצלם אף כשיחזרו לביתם. וזה נוגע גם לכל שבמשך הפסח זכה לקבל התעוררות והשפעת הקדושה מקיום כל המצוות הקדושות, ובוודאי נכנס בלבכם הרהורים טובים לקבל קבלות טובות אלהבא, ועבודה הוא להשתדל שגם לאחר שכבר פנה היו"ט פסת, וחוזרים לשיבה שיטלו עמם כל הקבלות טובות ובה יתחילו הזמן.

והנה בשבת זו מתחילים לומר פרק אבות, והמשנה קאמר (אבות ב, ב): ר' גמליאל בנו של ר' יהודה הנשיא אומר יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגעת שניהם משכחת עוון, וכל תורה שאין עמו מלאכה סופו בטילה.

ושמעתי פירוש דתלמוד תורה עם דרך ארץ היינו תורה עם יראת שמים, ותיבת מלאכה ר"ת כדי להרחיק את האדם מן העבירה, ובוזה נבין ההמשך המשנה דיפה ת"ת עם ד"א היינו שצריך ללמוד לתכלית שהתורה יביאהו שיזכה לעלות מעלה מעלה ברוחניות בעבודת השם, ולא ילמוד סתם כחכמה חיצונית, כמו שיש גוים שלומדים תורה לחכמה, והם יורדין מטה מטה, וזה מה שאמר המשנה **שיגעת שניהם** שע"י שלומד תורה עם יר"ש **משכחת עוון** היינו דהלימוד משישפיע על גופו שיתרחק יותר מן העבירה, וזה שמסיים **וכל תורה שאין עמו מלאכה סופו בטילה**, פ"י לומד תורה ואין בו הדרגה דכדי להרחיק את האדם מן העבירה סופו בטילה.

והעצה לזה, שיזכה הבחור ללמוד תורה הקדושה לתכלית זה שיביאנו ליראת שמים, אפ"ל עפ"י מה שראיתי **בדרשות חתם סופר** (לח' טבת דף ק) שמתמה למה רואין בחכמה חיצונית כגון להיות רופא וכו' אפשר ללמדו פע"א ואח"כ עומד למבחן ואם ידעו היטב נותנין לו תעודה (דעגרי"י) שע"י יכול לעלות להיות רופא וכו', ואח"כ יכול להיות רופא למשך כמה שנים ועדיין זוכר מה שצריך לעשות ואינו צריך לעבור ולחזור ע"ז כל הימים, משא"כ להבדיל בתורתנו הק' מצינו שאדם לומד איזה מסכתא או מקצועה, ואפ"י עבר ע"ז וחזרו כמה וכמה פעמים, ואפ"י אם כבר עמד על המבחן ע"ז וידעו הטיב, מכ"מ מצינו שהמציאות הוא שבמשך הזמן אם לא יחזור עליה כראוי ישכחי הכל, כמו דרואין הכל דמשך ימי הבחורות לומדים בישיבה כמה וכמה מסכת ואח"כ כשעומדין לינשא רוב בחורים (אם לא עשה סדר חזרה לחזור כסדר על הכל) אינם זוכרים כמעט כלום, ואפילו אם שפיר יחזור על תלמודו תמיד עדיין אינו מוחזק שיזכור אותם כמאמר הגמרא (מגילה ו): דלאוקמי גירסא (פירשי: שלא ישכח [לימוד] ממנו) צריך סייעתא דשמיא.

ומבאר החת"ס הטעם למה באמת הוא כן, דהנה התורה הוא דבר רוחני, לעומת זאת גופו של האדם הוא דבר גשמי, וכל דברים הקדושים שהם רוחניים אינם מתחברים עם הגשמיים העכורים, וכן אמרו חז"ל (ע"י ילקוט תהלים קל"ט): ותשת עלי כפ"ך, שהנשמה רוצית לצאת מן הגוף כל רגע, לולי שהקב"ה כופה אותה שלא לצאת מן הגוף, וכוונת הכי על נשמה של האדם שהוא חלק אלקי ממעל שאינה סובלת ההתחברות עם הגוף העכור, והוא הדין והוא הטעם בתורתנו הקדושה שהוא כמו הנשמה שאינה סובלת את גוף האדם הגשמי, אם לא ע"י רצון הקב"ה, ומשו"ה משכחים כ"כ מהר

התורה שלומדים, משא"כ חכמה חיצונית דהרי חיבור זה הוא גשמי בגשמי וממילא אינו משכחים דברים הללו.

הרי מדבריו העצה להצליח בתורה ולזכור אותם, שזה תלוי כפי מה שהאדם מונע את עצמו מן תאוות העוה"ז ומזכך יותר גופו שיהא יותר רוחני, כ"כ תורה אינו מתשכחת מזכרונו.

והעצה לבא לדרגה זו למאוס בתעניגי עוה"ז, כתב הרה"ק מסאטמאר זי"ע (פרי תזריע), דיחזור האדם כסדר על המשנה (אבות ג, א): עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה דין מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון, ומפרש דאם האדם חי בזה דעתיד ליתן דין וחשבון אז נמאס האדם מהבלי עוה"ז, ואז מחפש יותר להתקיים עוד מצוות וללמוד יותר כדי להזדכך גופו ואז לומד נמי לבוא על ידו לידי יראת שמים, ואז זוכה שגופו מתהפך להיות דבר רוחני, ואז מתקיימת התורה אצלו, וזוכה לזכור את לימודו. ובזה פ"י אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליו, פ"י במי שחי בזה שיום א' הולך למות ועתיד ליתן דין וחשבון אז התורה מתקיימת אצלו.

והעיקר לזכות לבא לכל הנ"ל הוא: **'אמונה'** להאמין שהקב"ה עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, דאם חי האדם שהכל נעשה ע"י הקב"ה, ממילא מאמין בשכר ועונש, ומונע את עצמו מן עבירה, דהרי רוצה לעשות מצוות ה' לעשות לו נחת רוח.

הגליון נתנדב

ע"י הרבני הנכבד שלמה
מרדכי זופניק נ"ו

פטרון השיעור חובת הלבבות

לרגל הכנסת בנו וואלווי נ"י

לעול התורה והמצוות

ויה"ר שיראה רב נחת דקדושה ולעצלחה בכל ענינים

התודה והברכה

למו"ה משה ארי'
רייכבערג נ"ו

בעבור שמוסר נפשו בכל עת ועונה

להצלחת השיעורים בבית מדרשינו